

**ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ
ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ**

**Гула Р.В., Передерій І.Г.,
Квіткін П.В., Дерев'янко Л.Л.,
Філь Г.О.**

**Р.В. ГУЛА І.Г. ПЕРЕДЕРІЙ П.В. КВІТКІН
Л.Л. ДЕРЕВ'ЯНКО Г.О. ФІЛЬ**

**ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ
ЛАТИНСЬКОЇ
АМЕРИКИ**

Підручник

КИЇВ 2023

**Р. В. ГУЛА І. Г. ПЕРЕДЕРІЙ П. В. КВІТКІН
Л. І. ДЕРЕВ'ЯНКО Г. О. ФІЛЬ**

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ

Підручник

**КИЇВ
2023**

УДК 930.85(73)

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка».

Протокол № від 2023 р.

Рецензенти:

Біловус Л. І. – доктор історичних наук, кандидат філологічних наук, доцент, професор кафедри інформаційної та соціокультурної діяльності Західноукраїнського національного університету.

Петренко І. М. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

I 90

Гула Р. В., Передерій І. Г., Квіткін П. В., Дерев'янка Л. І., Філь Г. О. Історія культури Латинської Америки : підруч.
Київ : Каравела, 2023. 200 с.

ISBN

У посібнику подано теоретичний і фактологічний матеріал, потрібний для вивчення низки навчальних дисципліни історико-культурологічного циклу. Розкрито зміст усіх теоретичних аспектів виникнення та еволюції латиноамериканської культури, важливу роль відведено парадигмальному підходу до її розуміння, послідовно висвітлено історію її поступу відповідно до змін культурно-історичних епох. Видання побудоване за хронологічно-проблемним принципом (з виділенням окремого теоретичного розділу). Кожен тематичний блок, окрім текстової частини, містить ілюстровані схеми й таблиці, які максимально унаочнюють, деталізують навчальний матеріал, а отже, сприяють процесу його розуміння та опанування.

Грунтовно засвоїти навчальну дисципліну допоможуть додатки до основної частини посібника, зокрема й інтерактивні: алфавітний довідник персоналій, QR-коди для візуалізації навчального матеріалу, що забезпечать користувачеві доступ до релевантних інформаційних ресурсів у глобальній мережі.

Видання рекомендовано для студентів різних спеціальностей, які вивчають дисципліни «Культурологія», «Всесвітня історія», «Історія зарубіжної культури», «Регіональна типологія культури», «Українська та зарубіжна культура» й інших, особливо таких галузей знань, як «Культура та мистецтво», «Гуманітарні науки», а також усіх тих, хто цікавиться теорією та історією культури.

УДК 930.85(73)

ISBN

© Гула Р. В., Передерій І. Г.,
Квіткін П. В., Дерев'янка Л. І.,
Філь Г.О. 2023

© Видавництво «Каравела», 2023

ЗМІСТ

Вступ	6
РОЗДІЛ I. СВІТОГЛЯДНІ ОСНОВИ ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ	8
1. Характерні риси латиноамериканської культури	14
2. Характерні елементи індіанської та африканської культур	15
3. Європеїзація Південної Америки на основі латинізму	16
4. Створення «гібридних» культурних цінностей	17
5. Індоамерика	18
6. Євроамерика	19
7. Афроамерика	20
8. Регіональна культурологічна типологія Латинської Америки	21
9. Особливості розвитку культури Латинської Америки	22
10. Періодизація історії культури Латинської Америки	23
РОЗДІЛ II. ЛАТИНОАМЕРИКАНСЬКА ЛІТЕРАТУРА	24
1. Періодизація латиноамериканської літератури	42
2. Література доколумбового періоду	43
3. Література періоду конкісти	44
4. Колоніальна література	45
5. Романтизм	46
6. Реалізм і натуралізм (остання чверть XIX ст.)	47
7. Модернізм	48
8. Особливості розвитку латиноамериканського літературного процесу XX ст.	49
РОЗДІЛ III. ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО	50
1. Образотворче мистецтво індіанців доколумбової Америки	62
2. Індихенізм. «Мексиканське відродження»	63
3. Перуанський індихенізм	64
4. Індихенізм у живописі Еквадору та Болівії	65
5. Школа Куско	66
6. Метиський стиль	67
7. Креольське бароко	68
8. Костумбризм	69
9. Реалізм. Імпресіонізм	70
10. Символізм і сюрреалізм	71
11. Скульптура ар-деко	72
12. Гаїтянський наїв	73
13. Негризм у живописі модерну	74

РОЗДІЛ IV. МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО	75
1. Періодизація латиноамериканської музики	86
2. Особливості розвитку музичного процесу	87
3. Регіональна типологізація музики	88
4. Ударні музичні інструменти індіанців	89
5. Аерофони індіанців	90
6. Характерні риси афроамериканської музики	91
7. Афроамериканські музичні інструменти	92
8. Музичне танцювальне мистецтво	93
9. Характерні риси креольської музики	94
10. Креольські музика й танці	95
11. Креольський романтизм у бразильській музиці	96
12. Креолізм у мексиканській музиці	97
13. Модерністський індіхенізм	98
14. Метиський реалізм	99
15. Музичний афрокубанізм	100
16. Універсалізм латиноамериканської музики	101
РОЗДІЛ V. АРХІТЕКТУРА ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ	102
1. Періодизація архітектури Латинської Америки	116
2. Архітектура майя	117
3. Архітектура ацтеків	118
4. Архітектура інків	119
5. Архітектура конкісти (кінець XV–XVI ст.)	120
6. Архітектура XVII ст.	121
7. Архітектура XVIII – початку XIX ст.	122
8. Бразильське бароко	123
9. Класицизм періоду незалежності XIX ст.	124
10. Еклектика кінця XIX – початку XX ст.	125
11. Модерн XX ст.	126
РОЗДІЛ VI. ТЕАТР І КІНЕМАТОГРАФ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ	127
1. Театр Латинської Америки	128
2. Театральне мистецтво доколумбових цивілізацій	141
3. Театр конкісти	142
4. Театр колоніального періоду	143
5. Театральне мистецтво періоду незалежності	144
6. Будівництво театральних споруд	145
7. Індіхенізм і негрізм у театральному мистецтві Бразилії	146
	147

8. Театральний креолізм	148
9. Театр ХХ ст.	149
10. Латиноамериканський кінематограф	150
11. Зародження мексиканського кінематографа	154
12. «Золоте століття» мексиканського кіно	155
13. «Нове латиноамериканське кіно» (Третій кінематограф)	156
14. Латиноамериканський карнавал	157
15. Бразильський карнавал	160
16. Кубинський карнавал	161
Тестові завдання	162
Персоналії	169
Література	195
QR-коди для візуалізації навчального матеріалу	198

Наша історія зовсім інша з самого початку, бо земля Америка стала театром найсенсаційнішої зустрічі різних етносів з усіх зазначених в анналах світової історії: то була зустріч індіанця, негра й європейця ...

Алехо Карпентьєр

ВСТУП

Світова історична наука кінця ХХ – початку ХХІ ст. суттєво розширила горизонти дослідження, поставивши на чільне місце багатофакторність і багатоаспектність будь-якого явища та феномену, висунувши на перший план проблеми культури. Культура Латинської Америки – надскладне явище, актуальність вивчення якого обумовлена як об’єктивною потребою розширення знань про світову культуру, так і необхідністю дати відповіді на безліч питань, що виникають під час безпосереднього ознайомлення з різними її проявами, які доволі активно входять у наше життя. Світового значення набули духовно-культурні досягнення латиноамериканських письменників, художників, композиторів, архітекторів, кінорежисерів і театральних діячів. Своєрідним художнім відкриттям ХХ ст. стали латиноамериканський танець і бразильський та кубинський карнавали.

Культура Латинської Америки розвивалася відповідно до загальних законів, що функціонують у світі. Водночас вона зіткнулася з низкою специфічних проблем, які породжені особливими історичними умовами її формування, що в найбільш узагальненому вигляді становлять проблему історико-культурної самобутності. Процес виникнення та становлення національних культур, що має в Європі багатовікову історію, на латиноамериканському континенті вступив в активну фазу лише наприкінці ХІХ – на початку ХХ ст. Характерною особливістю цього процесу є те, що він проходить під потужним впливом різних

універсальних течій, які значною мірою ускладнюють прояви національного начала в художній творчості.

У цих умовах кардинальними в латиноамериканській культурі залишаються проблеми національної своєрідності, співвідношення національного й інтернаціонального. Вивчення їх на прикладі Латинської Америки може пролити нове світло на аналогічні проблеми в українській культурі.

Пропонований навчальний посібник репрезентує ключові аспекти історії культури Латинської Америки, у тому числі у схемах, таблицях та згідно з тематично-хронологічним принципом. Розгорнута сутнісна характеристика окремих видів мистецтва впродовж періодів розвитку, а також конкретних відповідних культурних феноменів, постатей, яким людство завдячує появою останніх, дозволяє зрозуміти особливості розвитку цих складників культури, а також їхню роль і значення в контексті загальносвітового історичного процесу.